

Carel Fabritius

Nummer: 22

kijk op www.AbsoluteFigures.nl voor digitale boeken

Carel Fabritius

Colofon

Dit is een uitgave van:
Absolute Figures
Margrietstraat 4, 6921 ZD Duiven
Telefoon: 0316 280 698

Eindredactie:
Ruud van Capelleveen

Bezoek onze website:
www.AbsoluteFigures.nl

Copyright

Het is niet toegestaan om de inhoud en werking van onze download te wijzigen. Ook mag u de inhoud van deze download niet op een andere manier verspreiden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2005-2017

Inleiding

Het Mauritshuis in Den Haag presenteert de eerste overzichtstentoonstelling van het werk van Carel Fabritius. In 1654 kwam abrupt een einde aan het leven van de jonge en geniale schilder Fabritius: hij was een van de slachtoffers van de grote ontplofing van het Delftse kruitmagazijn. Hierdoor heeft hij ons slechts een klein, maar wel veelzijdig oeuvre nagelaten.

De buitengewone kwaliteit ervan maakt Fabritius tot één van de ware 'groten' van de Hollandse 17e-eeuwse schilderkunst. Als Carel Fabritius een langer leven was gegund, zou zijn roem vandaag de dag misschien wel even groot zijn geweest als die van zijn leermeester Rembrandt of zijn stadsgenoot Vermeer. ●

Carel Fabritius, Zelfportret, ca. 1654
Doek (Canvas), 70,5 x 61,5 cm, The National Gallery, Londen

Carel Fabritius (1622-1654)

Het Mauritshuis in Den Haag presenteert de eerste overzichtstentoonstelling van het werk van Carel Fabritius. In 1654 kwam abrupt een einde aan het leven van de jonge en geniale schilder Fabritius: hij was een van de slachtoffers van de grote ontplof-

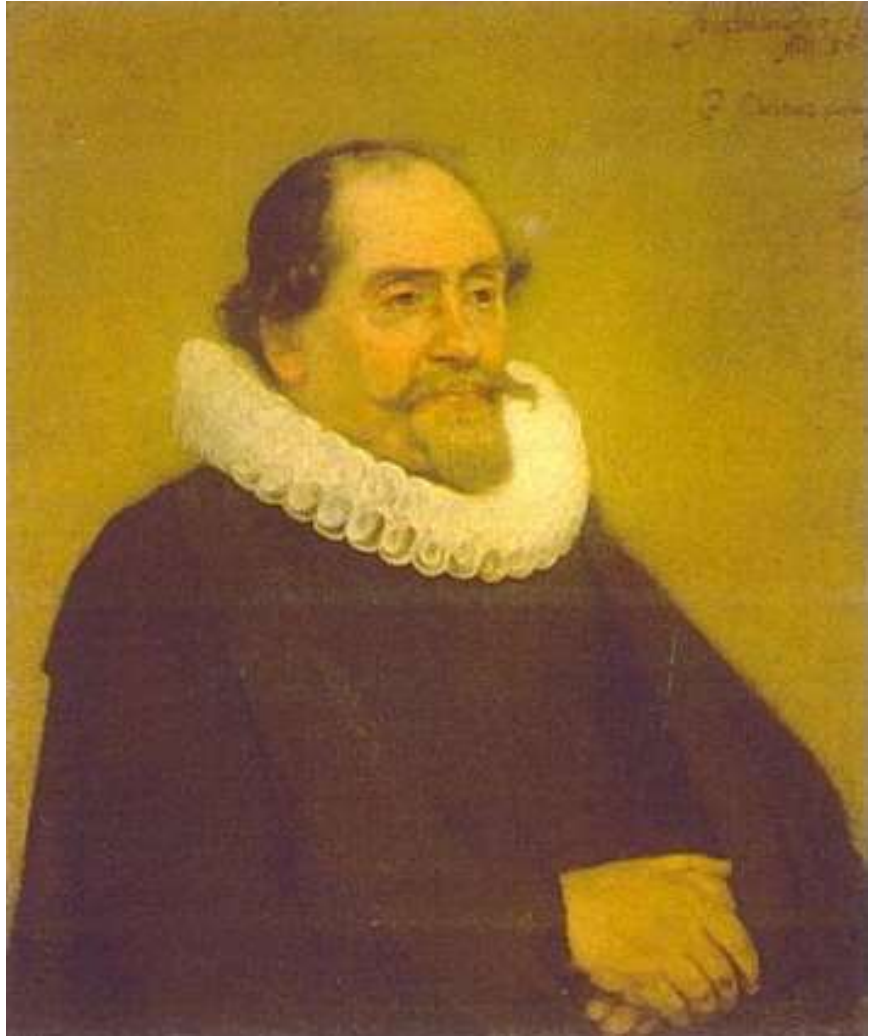
ping van het Delftse kruitmagazijn. Hierdoor heeft hij ons slechts een klein, maar wel veelzijdig oeuvre nagelaten.

De buitengewone kwaliteit ervan maakt Fabritius tot één van de ware 'groten' van de Hollandse

zeventiende-eeuwse schilderkunst. Als Carel Fabritius een langer leven was gegund, zou zijn roem vandaag de dag misschien wel even groot zijn geweest als die van zijn leermeester Rembrandt of zijn stadsgeenoot Vermeer.

Mede dankzij enkele recente ontdekkingen kennen we tegenwoordig ongeveer vijftien schilderijen van Carel Fabritius. Op de tentoonstelling zullen deze voor het eerst allemaal bij elkaar worden gebracht.

In de tentoonstelling zal uitgebreid aandacht worden besteed aan Fabritius' techniek en zijn originele schilderkunstige vondsten.

Carel Fabritius, Portret van Abraham de Potter [voor restauratie], ca. 1649

Doek, 68,5 x 57 cm, Rijksmuseum, Amsterdam

Op 12 oktober 1654 ontplofte het Delftse kruitmagazijn, waarbij een groot deel van de stad werd verwoest. Bij deze ramp verloor ook de tweeëndertig jaar oude Carel Fabritius het leven. Hij genoot toen al grote faam als een van de beste kunstenaars van zijn tijd.

Met zijn fenomenale en vlotte penseelvoering was hij Rembrandts meest begaafde leerling en zijn subtiele lichtweergave beïnvloedde de jonge Vermeer. Bij de ontploffing werd ook zijn atelier weggevaagd, waardoor slechts een klein aantal van zijn

schilderijen bewaard is gebleven.

Carel Fabritius leert de eerste beginselen van het schildersvak van zijn vader, die als onderwijzer en koster werkte, maar buiten werktijd het 'schildersampt' uitoefende. In 1641, hij is dan negentien jaar, verhuist Fabritius van Midden-Beemster naar Amsterdam om in het atelier van Rembrandt te werken. Zijn vroegste schilderijen vertonen duidelijk de invloed van zijn leermeester in de dramatische lichtdonkerwerking, de brede penseelvoering en het warme colo-

Carel Fabritius, Portret van een jonge man, ca. 1645
Doek, 62,5 x 51 cm, Bayerische Staatsgemäldesammlungen, Alte Pinakothek, München

riet. Na het overlijden van zijn echtgenote verlaat Fabritius in 1643 Rembrandts atelier en keert hij terug naar Midden-Beemster.

Omstreeks 1650 vestigt hij zich in Delft, waar hij opnieuw in het huwelijk treedt. In Delft, dat in de eerste helft van de 17e eeuw slechts een bescheiden rol op het gebied van de schilderkunst speelt, komt hij tot artistieke wasdom. Zijn palet wordt lichter en met subtiele gradaties van grijzen en oker-kleuren weet hij als geen ander licht en atmosfeer weer te geven. Zijn komst naar Delft valt samen met het begin van een spectaculaire schilderkunstige bloeiperiode in die stad.

Twee schilders die vanaf omstreeks 1655 de stad op de artistieke kaart zetten, traden in de voetsporen van Fabritius: Pieter de Hooch en Johannes Vermeer.

Ter voorbereiding op de tentoonstelling is Het puttertje, een van de publiekslievelingen uit de collectie van het Mauritshuis, in het voorjaar van 2003 gerestaureerd. Tijdens de openbare restauratie is de vergeelde vernislaag verwijderd zodat de oor-

Carel Fabritius, De opwekking van Lazarus, ca. 1645
Doek, 210,5 x 140 cm, Nationaal Museum, Warschau

spronkelijke heldere kleuren weer zichtbaar werden. Bovendien werd in de zomer van 2003 Het puttertje in het Meander Medisch Centrum in Amersfoort door een Computertomograaf van Siemens gescand.

Het expressieve vogelportretje is een mooi voorbeeld van Fabritius' illusionisme. Over de oorspronkelijke functie van dit paneel bestaat onduidelijkheid: kan

het worden opgevat als een trompe-l'oeil, een 'bedriegertje'? Het lijkt haast een echte vogel die tegen een witgekalkte muur voor zijn voederbakje zit. Een tweede schilderij dat recentelijk is gerestaureerd, is het Portret van Abraham de Potter (Rijksmuseum, Amsterdam) uit 1649. Ook hier werd de zwaar vergeelde vernis verwijderd om de oorspronkelijke kleurschakeringen en penseelstreken weer bloot te leggen. Tevens kwam in de rechter bovenhoek een onverwachte trompe l'oeil te voorschijn: een spijker met een schaduw.

Fabritius' Gezicht in Delft, De schildwacht en Het puttertje, alle drie uit zijn Delftse periode, behoren tot de onbetwiste topstukken van de Hollandse schilderkunst. Het Gezicht in Delft is geschilderd als achterwand van een zogenaamde perspectiefkast: de voorstelling moest bekeken worden door een kleine opening in de voorzijde. Dergelijke constructies waren destijds vooral in Delft bijzonder populair en bronnen bevestigen dat ook Fabritius zulke kijkkasten gemaakt heeft. Op het platte vlak is het perspectief van de

Carel Fabritius, Het puttertje, ca. 1654
Paneel, 33,5 x 22,8 cm, Mauritshuis, Den Haag

voorstelling sterk vertekend, maar geplaatst tegen de halfronde achterwand van een perspectiefkast werd de juiste ruimtelijke constructie zichtbaar.

In De schildwacht, een van de hoogtepunten van de tentoonstelling, zet Fabritius een stap

Kunstbegrip

In de uitgave 'Kunstbegrip: columns over kunst en kunstenaars' zijn de belangrijkste artikelen van de redacteur van CultuurArchief.nl uit de laatste tien jaar opgenomen.

Met dit e-boek komt u veel te weten over de belangrijkste kunststromingen en kunstenaars uit met name de laatste eeuw. Ruud van Capelleveen koos een zestigtal kunstenaars die in zijn ogen zo invloedrijk waren, dat zij de wereld om ons heen veranderden, want kunst en ontwerp horen bij elkaar.

De meeste artikelen in deze uitgave gaan over de schilderkunst. Hierbij worden de publiekslievelingen, zoals Claude Monet, Paul Cézanne, Henri Matisse en Piet Mondriaan niet vergeten. Interessant zijn zeker ook de artikelen over de kleurtheorie van de flamboyante Johannes Itten, de verstilde landschappen van Edward Hopper en de ontstaansgeschiedenis van het Panorama Mesdag. De abstracte kunstenaars worden vertegenwoordigd door kunstenaars als Ben Akkerman, Yves Klein en Kenneth Noland. Opvallend zijn ook de verhalen over de Nederlandse kunstenaars.

Kunstbegrip

Columns over kunst en kunstenaars

Ruud van Capelleveen

AbsoluteFigures.nl

'Kunstbegrip' van Ruud van Capelleveen is een interessante en afwisselde publicatie, die zeker in de smaak zal vallen bij de lezers van zijn regelmatig op CultuurArchief.nl verschijnende columns. ●

bekijk dit digitale boek op
<https://www.AbsoluteFigures.nl>

Carel Fabritius, Gezicht in Delft, ca. 1652
Doek, 15,4 x 31,6 cm, The National Gallery, Londen

naar een geheel nieuwe en originele lichtbehandeling. In dit zonnovergoten tafereel, met een rustende soldaat en zijn hond heeft hij een bijna absolute verstilling bereikt.

Zowel Fabritius' tragische levensloop als zijn unieke en uiteenlopende werk hebben reeds lang tot de verbeelding gesproken. Verschillende specialisten hebben in de loop der tijd studies en publicaties aan hem gewijd.

In 1981 schreef Christopher Brown (tegenwoordig directeur van The Ashmolean Museum, Oxford) de laatste monografie over Fabritius waarin hij slechts acht schilderijen aan hem toeschreef. Inmiddels is dat oeuvre bijna verdubbeld.

In de afgelopen periode is zijn hele oeuvre aan kunsthistorisch en technisch onderzoek onderworpen. Dit leverde veel nieuwe informatie op.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling in het Mauritshuis verschijnt een catalogus waarin de nieuwste bevindingen, interpretaties en toeschrijvingen uitvoerig worden toegelicht. Het inleidende essay is van drs. F.J. Duparc, directeur van het Mauritshuis. De overige teksten zijn geschreven door Ariane van Suchtelen conservator van het Mauritshuis en Gero Seelig, conservator van het Staatliches Museum Schwerin. Uitgave Wanders; in het Nederlands, Engels en Duits verkrijgbaar.●

Carel Fabritius, De schildwacht, ca. 1654
Doek, 68 x 58 cm, Staatliches Museum, Schwerin

Egbert van der Poel, Gezicht op Delft na de explosie, ca. 1654
Panel, 36,2 x 49,5 cm, The National Gallery, Londen

Carel Fabritius, Hagar en de engel

Doek, 157,5 x 136 cm, Residenzgalerie, Collectie Schönborn-Buchheim, Salzburg

Carel Fabritius, Zelfportret, ca. 1645-1650
Paneel, 65 x 49 cm, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

Mauritshuis

Tentoonstelling

De tentoonstelling in het Mauritshuis in Den Haag kwam tot stand in samenwerking met het Staatliches Museum in Schwerin, Duitsland, waar de tentoonstelling vanaf half februari 2005 te zien zal zijn.

Locatie

Mauritshuis, Den Haag
Van 25 september 2004 t/m 9 januari 2005

Sponsor

Siemens Nederland viert dit jaar haar 125-jarig bestaan en is de exclusieve sponsor van de tentoonstelling. Siemens Nederland maakt deel uit van het wereld-

Carel Fabritius, Mercurius en Argus, ca. 1645-1647

Doek, 73,5 x 104 cm, Los Angeles County Museum of Art, Los Angeles [gift of The Ahmanson Foundation]

wijde Siemens concern dat in 1847 werd opgericht. De onderneming is actief op de volgende gebieden: Energie, Wonen & Werken, Mobiliteit, Educatie, Communicatie, Veiligheid, Gezondheid en Industrie. Gekozen is voor de Fabritius tentoonstelling, daar Fabritius bij uitstek een schilder was die vernieuwend werkte; vanuit andere perspectieven en met nieuwe technieken. Het is dat innovatieve aspect van deze schilder waar Siemens zich na ruim drie eeuwen nog steeds in herkent.●

bekijk onze digitale boeken op <https://www.AbsoluteFigures.nl>

Gratis Nieuwsbrieven

Neem nu een gratis abonnement op één of meerdere nieuwsbrieven van Absolute Figures. Met onze nieuwsbrieven informeren wij u op het gebied van uw interesse. Net als op onze websites, gratis downloads en e-boeken streven wij met onze nieuwsbrieven naar een hoge kwaliteit.

De nieuwsbrieven van AbsoluteFigures.nl zijn een begrip geworden in Nederland. Hiermee informeren wij de liefhebbers al bijna twintig jaar. Bekijk het overzicht van onze informatieve nieuwsbrieven:

[Gratis Nieuwsbrieven](#)

Digitale Boeken

Onze digitale boeken zijn niet verkrijgbaar in de reguliere boekhandel. Onze producten worden uitsluitend via onze winkel op het internet verkocht. Hierdoor kunnen wij de prijzen van onze boeken aantrekkelijk houden.

www.AbsoluteFigures.nl

AbsoluteFacts.nl

De website AbsoluteFacts.nl schenkt aandacht aan geschiedenis. Op deze site raakt u niet uitgekeken, want regelmatig worden nieuwe interessante onderwerpen toegevoegd, met name over de Nederlandse geschiedenis, kastelen en de koninklijke huizen van Europa.

www.AbsoluteFacts.nl

CultuurArchief.nl

Informatieve Nederlandse site met interessante artikelen over kunst en kunstenaars. CultuurArchief.nl is een uitgebreide website voor iedereen die van kunst houdt.

www.CultuurArchief.nl

Filahome.nl

Filahome is een onafhankelijk filatelistisch tijdschrift op het internet met elke week nieuwe publicaties. De nadruk ligt op postzegels, maar er wordt ook aandacht geschonken aan algemene filatelistische onderwerpen.

www.Filahome.nl